

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain sekä siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 50/2021 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Ympäristövaliokunta (YmVM 2/2021 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 2 §:n 1 kohdan johdantokappale ja 9 kohta, 3 §:n 3 momentti, 5 §:n 3 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 3 momentti, 17 §:n 1 momentti, 20 §:n 2 momentti, 26 ja 29 §, 38 §:n 1 momentti, liitteen 1 5 kohdan a alakohta ja liitteen 2 2 kohdan c alakohta,

sellaisina kuin niistä ovat 5 §:n 3 momentti laissa 768/2019 ja liitteen 1 5 kohdan a alakohta laissa 126/2019, sekä

lisätään 2 §:ään uusi 10 kohta, lakiin uusi 29 a § ja liitteeseen 2 uusi 4 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ympäristövaikutuksella* hankkeen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia Suomessa ja sen alueen ulkopuolella:

9) *luvalla* viranomaisen hankkeen toteuttamiseen myöntämää lupaa ja muuta siihen rinnastettavaa päätöstä;

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

10) *hankkeella:*

- a) laitoksen, toiminnan ja rakennustyön toteuttamista; sekä
- b) muuta luonnonympäristöön ja maisemaan kajoamista sekä mineraalivarojen hyödyntämistä.

3 §

Lain soveltamisala ja arviointimenettelyn soveltaminen

Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään liitteessä 2.

5 §

Ympäristövaikutusten arviointi muun lain mukaisessa menettelyssä

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei sovelleta hankkeisiin, joiden yhteysviranomaisena toimii 10 §:n mukaan työ- ja elinkeinoministeriö.

10 §

Yhteysviranomainen

Yhteysviranomaisena toimii elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Yhteysviranomaisena toimii kuitenkin työ- ja elinkeinoministeriö, kun hanke koskee ydinenergiailaissa (990/1987) tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergiailain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, yhteysviranomaisena toimii kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Työ- ja elinkeinoministeriö tekee 1 momentissa tarkoitetun päätöksen hankkeissa, jotka koskevat ydinenergiailaissa tarkoitettua ydinlaitosta tai muuta sellaista laitosta, jossa käsitellään tai varastoidaan tai jonne loppusijoitetaan ydinjätteitä. Ydinenergiailain 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kaivos- ja malminrikastustoiminnassa, jonka tarkoituksena on uraanin tai toriumin tuottaminen, päätöksen tekee kuitenkin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

17 §

Arviointiohjelmasta kuuleminen

Yhteysviranomaisen on huolehdittava siitä, että arviointiohjelmasta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomaisen on pyydetävä lausunto arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta sekä muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee mukaan lukien hankkeen lupaviranomainen.

20 §

Arviointiselostuksesta kuuleminen

Yhteysviranomaisen on myös huolehdittava siitä, että arviointiselostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen. Yhteysviranomaisen on pyydetävä lausunnot arviointiselostuksesta noudattaen, mitä 17 §:n 1 momentissa säädetään arviointiohjelmasta kuulemisesta. Mielipiteet ja lausunnot on toimitettava yhteysviranomaiselle kuulutuksessa ilmoitettuna aikana, joka alkaa kuulutuksen julkaisemispäivästä ja kestää vähintään 30 päivää ja enintään 60 päivää.

26 §

Arvioinnin huomioon ottaminen luvassa

Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien ja mahdollisten 29 §:ssä tarkoitettujen kansainvälisten kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus, perusteltu päätelmä ja mahdolliset 29 §:ssä tarkoitetut kansainvälistä kuulemista koskevat asiakirjat on otettu huomioon.

29 §

Suomen lainkäyttövaltaan kuuluvalla alueella toteutettaviin hankkeisiin liittyvä kansainvälinen kuuleminen

Yhteysviranomaisen on toimitettava 28 §:ssä tarkoitettua hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointiohjelma ja sen olennaisia osia koskevat käännökset viipymättä ympäristöministeriölle. Ympäristöministeriön on toimitettava ilmoitus hankkeesta ja arviointiohjelma käännökseen toiselle valtiolle viimeistään silloin, kun yhteysviranomainen tiedottaa arviointiohjelmasta Suomessa 17 §:n mukaisesti. Ympäristöministeriö toimittaa toiselle valtiolle annettavan ilmoituksen tiedoksi ulkoministeriölle.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) tiedot hankkeesta;
- 2) tiedot mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista;

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

- 3) tiedot hankkeen toteuttamisen kannalta olennaisesta päätöksestä;
- 4) yksityiskohtaiset tiedot arviointimenettelystä ja mahdollisuuksista osallistua menettelyyn sekä kohtuullinen määräaika, jonka kuluessa toisen valtion on vastattava ympäristöministeriölle osallistumisesta ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn;
- 5) toimivaltaiset viranomaiset, joilta voi saada tietoja kansainvälisestä kuulemisesta ja joille voi esittää asiaa koskevia kysymyksiä.

Ympäristöministeriön on toimitettava toiselta valtiolta saamansa vastaus sekä annetut lausunnot ja mielipiteet yhteysviranomaiselle.

Jos toinen valtio on ilmoittanut osallistuvansa arviointimenettelyyn, yhteysviranomaisen on toimitettava arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle, jonka on toimitettava ne viipymättä toiselle valtiolle lausuntojen antamista ja mielipiteiden esittämistä varten. Lisäksi ympäristöministeriön on tarjottava toiselle valtiolle mahdollisuutta neuvotella muun muassa hankkeen mahdollisista rajat ylittävistä vaikutuksista ja tällaisten vaikutusten vähentämiseksi tai poistamiseksi suunnitelluista toimenpiteistä sekä vahvistettava kohtuullinen määräaika neuvottelujen kestolle. Ympäristöministeriö toimittaa kansainvälistä kuulemistä koskevat asiakirjat yhteysviranomaiselle ja tarvittaessa hankkeesta vastaavalle.

Yhteysviranomaisen on toimitettava antamansa perusteltu päätelmä ja sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle, joka toimittaa ne ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn osallistuneelle toiselle valtiolle.

29 a §

Lupaviranomaisen velvollisuudet valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavissa hankkeissa

Lupaviranomaisen on toimitettava 28 §:ssä tarkoitettua hanketta koskeva lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle silloin, kun arviointimenettelyyn on osallistunut Euroopan unionin jäsenvaltio. Ympäristöministeriö toimittaa ne jäsenvaltiolle.

Lupaviranomaisen on toimitettava lupapäätöksensä sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle, joka toimittaa ne ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn osallistuneelle toiselle valtiolle.

38 §

Kustannusvastuu

Tiedottamisen, kuulemisen ja ympäristövaikutusten arvioinnin kustannuksista sekä 29 ja 29 a §:ssä säädettyjen velvoitteiden täyttämistä varten tarvittavien käännösten kustannuksista vastaa hankkeesta vastaava.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (277/2017) 2 §.

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

Liite 1

Hankeluettelo

5) metsäteollisuus:

a) massaa puusta tai vastaavista kuituisista materiaaleista tuottavat tehtaat;

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

Liite 2

2. Hankkeen sijainti

Hankkeen vaikutusalueella olevan ympäristön herkkyyttä on tarkasteltava ottaen huomioon erityisesti:

c) luonnonympäristön sietokyky:

- kosteikot, ranta-alueet ja jokisuut;
 - rannikkoalueet ja meriympäristö;
 - vuoristo- ja metsäalueet;
 - kansallis- ja luonnonpuistot;
 - lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet sekä jäsenvaltioiden luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun neuvoston direktiivin 92/43/ETY ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/147/EY perusteella määrittelemät Natura 2000 -alueet;
 - alueet, joilla unionin lainsäädännössä vahvistetut ympäristön laatustandardit on jo ylitetty, niitä ei ole noudatettu tai niiden arvioidaan ylittyneen;
 - tiheään asutetut alueet; sekä
 - historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät maisemat ja kohteet.
-

4. Kuuluminen tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU liitteessä II lueteltuihin hankkeisiin.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maa-aineslain (555/1981) 23 b §:n 3 ja 4 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 23 b §:n 3 momentti laissa 468/2005 ja 4 momentti laissa 1577/2009,
sekä
lisätään 13 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 258/2017 ja 1407/2019, uusi 4 momentti ja
19 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 468/2005, 1577/2009 ja 1407/2019, uusi 4 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

13 §

Lupahakemuksen tiedoksianto ja lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain 29 a §:ssä.

19 §

Lupapäätöksen tiedoksianto ja lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupapäätös sekä sen olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenetelmästä annetun lain 29 a §:ssä.

23 b §

Tietojärjestelmä

Tässä laissa tarkoitettulla lupa- ja valvontaviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta välttämättömät tiedot.

Tietojärjestelmää ylläpitävät elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus, jotka toimivat luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuojasetus) tarkoittamina rekisterinpitäjinä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

ympäristönsuojelulain 212 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ympäristönsuojelulain (527/2014) 212 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 327/2016, uusi 4 momentti seuraavasti:

212 §

Menettely valtion rajat ylittävien vaikutusten huomioonottamiseksi eräissä tilanteissa

Lupaviranomaisen velvollisuudesta toimittaa lupahakemus ja -päätös sekä niiden olennaisia osia koskevat käännökset ympäristöministeriölle toiseen valtioon lähettämiseksi niissä hankkeissa, joilla on valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia, säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 29 a §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Laki

eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annetun lain (764/2019) 11 §:ään uusi 6 momentti seuraavasti:

11 §

Lupahakemusten tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Tämän lain mukaisessa menettelyssä yhteensovittavaan viranomaiseen sovelletaan, mitä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) 29 a §:ssä säädetään lupaviranomaisen velvollisuuksista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Eduskunnan vastaus EV 73/2021 vp

Helsingissä 28.5.2021

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri